แนวทางการจัดทำคำขอจัดสรรงบประมาณ

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้เป็น Climate Smart Agriculture (CSA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570

คำชี้แจงเบื้องต้น

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ในการจัดทำคำขอจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ภายใต้โครงการ ศพก. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้เป็น Climate Smart Agriculture (CSA) ซึ่งครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ ศพก.ที่ได้รับงบประมาณในปี พ.ศ. 2569 จำนวน 100 ศูนย์ และ ศพก. ที่ได้รับคัดเลือกใหม่เพื่อดำเนินงานในปี พ.ศ. 2570 จำนวน 200 ศูนย์

1. กลุ่มเป้าหมาย (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570)

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้เป็น Climate Smart Agriculture (CSA) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 มีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 300 ศูนย์ โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมาย และเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1: ศพก. ต้นแบบ CSA ต่อเนื่อง (ศพก. ที่ได้รับงบประมาณปี พ.ศ. 2569) จำนวน 100 ศูนย์

- กลุ่มเป้าหมาย: เป็น ศพก. ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณพัฒนาศักยภาพ ให้เป็น CSA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
- เป้าหมายการพัฒนา: เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้าน CSA ของแปลงเรียนรู้เดิมให้มีความสมบูรณ์พร้อมต่อยอดสู่เกษตรกรรมแม่นยำสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ ลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจกในแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมเป็นจุดขยายผลสู่ชุมชน
- เงื่อนไขสำคัญ: ต้องจัดทำ "รายงานประเมินความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569" เพื่อยืนยันผลสัมฤทธิ์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ก่อนเสนอขอรับงบประมาณต่อเนื่องในปี 2570

1.2 กลุ่มที่ 2: ศพก. ขยายผลต้นแบบ CSA (ศพก. ที่ได้รับคัดเลือกใหม่ในปี พ.ศ. 2570) จำนวน 200 ศูนย์

- ดำเนินการคัดเลือกโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยคัดเลือกจาก ศพก. หลัก ที่มีความพร้อมตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1) มีผลการประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก (การจัดชั้น ศพก.) มากกว่าร้อยละ 80

2) มีผลคะแนนการสำรวจความพร้อมในการเป็น CSA มากกว่า 3.0

- เป้าหมายการพัฒนา: เพื่อปรับโครงสร้างพื้นฐานการผลิตสำหรับแปลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ ควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อยกระดับให้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีความพร้อมในการขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชน

ทั้งนี้ เกษตรกรต้นแบบที่เป็นเจ้าของศูนย์ทั้ง 300 ศูนย์ (100 ศูนย์เดิม และ 200 ศูนย์ใหม่) จะได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาและเติมเต็มองค์ความรู้ในการทำการเกษตรที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ด้าน CSA ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 (สสก. 1 - 6)

2. ขั้นตอนการจัดทำคำขอจัดสรรงบประมาณ

การดำเนินการจัดทำคำขอจัดสรรงบประมาณให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. ระดับอำเภอ/จังหวัด ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการเตรียมการและวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์บริบทพื้นที่: นำผลการประเมินศักยภาพ ศพก. ข้อมูลสถานการณ์การผลิต ปริมาณน้ำ สภาพอากาศ และปัญหาความเสี่ยงเชิงภูมิอากาศในพื้นที่ มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis)

2) การจัดทำแผนพัฒนา ศพก. สู่ CSA (พ.ศ. 2570 – 2572): ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา ศพก. ระยะ 3 ปี ระบุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ เป้าหมาย กิจกรรมหลัก แผนการใช้งบประมาณรายปี และแนวทางการบริหารความเสี่ยง (แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 1)

3) การจัดทำรายงานความคุ้มค่า (เฉพาะ ศพก. ที่ได้รับงบประมาณพัฒนาศักยภาพ ศพก. ใน ปี พ.ศ. 2569): ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์จาก การใช้งบประมาณ ปี 2569 ตามแบบรายงาน เพื่อนำข้อจำกัดมาเป็นเหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาเพิ่มเติม (แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 2)

2.2 ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดคำของบประมาณ (แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 3)

1) การแปลงแผนสู่คำของบประมาณ: นำกิจกรรมตามแผนพัฒนา ศพก. สู่ CSA มาจัดทำรายละเอียด คำของบประมาณ โดยจำแนกเป็นกิจกรรมพัฒนาแปลงเรียนรู้ และพัฒนาฐานเรียนรู้

2) การจัดทำรายละเอียดงบประมาณ: จัดทำตารางรายการวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ต้องการใช้ โดยระบุ ชื่อรายการ จำนวน หน่วยนับ ราคาต่อหน่วย และงบประมาณรวมอย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

3) การระบุเหตุผลความจำเป็น: ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่าจะช่วยยกระดับ ศพก. ไปสู่การปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศอย่างไร

3. ขอบเขตกิจกรรมและรายการค่าใช้จ่ายที่สนับสนุน

งบประมาณที่สนับสนุนให้ใช้จ่ายในหมวดงบดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ ตามหลักการ 3 ประการของ CSA (เพิ่มผลิตภาพ, ปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ, ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก) ดังนี้

3.1 แปลงเรียนรู้: แปลงสาธิตเทคโนโลยี CSA

การจัดทำหรือปรับปรุงแปลงเรียนรู้เพื่อสาธิตเทคโนโลยี CSA ที่สอดคล้องกับชนิดสินค้าหลักและบริบทของพื้นที่:

- ศพก. ต้นแบบ CSA (100 ศูนย์): การจัดทำหรือปรับปรุงแปลงเรียนรู้เพื่อสาธิตเทคโนโลยี CSA ที่สอดคล้องกับชนิดสินค้าหลักและบริบทของพื้นที่:

- ศพก. ขยายต้นแบบ CSA (200 ศูนย์): เน้นการปรับโครงสร้างพื้นฐานการผลิตเบื้องต้น เช่น การปรับปรุงระบบน้ำ (ท่อ PVC, ท่อ PE, ข้อต่อ, วาล์วน้ำ, หัวสปริงเกอร์), มุ้งกันแมลง, พลาสติกคลุมโรงเรือน, พลาสติกคลุมแปลง รักษาความชื้น เป็นต้น

- วัสดุการเกษตรและชีวภาพที่สนับสนุน: เมล็ดพันธุ์/กิ่งพันธุ์ที่ทนทานต่อสภาพอากาศแล้ง น้ำขัง โรคแมลง, ชุดตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับสารปรับปรุงดิน มูลสัตว์ กากน้ำตาล, หัวเชื้อจุลินทรีย์สำหรับย่อยสลายตอซังฟางข้าว (เพื่อลดการเผา), ชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เป็นต้น

3.2 ฐานเรียนรู้: จุดถ่ายทอดเทคโนโลยี CSA

การจัดทำหรือปรับปรุงฐานเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแปลงสาธิต เพื่อเป็นสถานีถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร:

- ประเด็นองค์ความรู้ประจำฐาน: ฐานการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ, ฐานการจัดการดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อเพิ่มอินทรียวัตถุและกักเก็บคาร์บอน, ฐานการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืชทดแทนสารเคมี, ฐานการจัดการเศษวัสดุการเกษตรเพื่อลดการเผาและการใช้พลังงานทางเลือก
- ป้ายสื่อองค์ความรู้: ค่าวัสดุจัดทำป้ายองค์ความรู้ประจำฐานเรียนรู้ ป้ายแสดงข้อมูลเทคโนโลยี CSA ป้ายผังศูนย์ และป้ายแปลงสาธิต

4. แนวทางการพิจารณางบประมาณและเกณฑ์ความคุ้มค่า

การพิจารณากลั่นกรองคำขอรับจัดสรรงบประมาณ ยึดแนวทางตามระเบียบสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร 0704/ว 37 และภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1) ตรงตามวัตถุประสงค์โครงการ: กิจกรรมที่เสนอขอต้องมุ่งเน้นการพัฒนาแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์เพื่อสร้างพื้นที่ทำงานร่วมกันของเครือข่าย (Collaboration Area)

2) สอดคล้องกับภารกิจกรมฯ: สนับสนุนกิจกรรมด้านพืชตามภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร (กรณีประมงหรือปศุสัตว์ควรประสานหน่วยงานภาคี และไม่เสนอขอรายการที่ซ้ำซ้อน)

3) เสริมจุดอ่อน/ต่อยอดจุดแข็ง: กิจกรรมที่ขอต้องไปแก้ไขจุดอ่อน และเสริมศักยภาพจุดแข็งของศูนย์เป็นลำดับแรกตามผลการประเมินศักยภาพ ศพก.

4) เป็นงบดำเนินงานตามระเบียบงบประมาณ: ต้องเสนอขอในหมวดงบดำเนินงาน (ค่าวัสดุและซ่อมบำรุง) ห้ามตั้งขอรายการที่เป็นครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างใหม่โดยเด็ดขาด

- วัสดุก่อสร้างสิ้นเปลือง (ปูน, ทราย, อิฐบล็อก, กระเบื้อง, เหล็กเส้น, สี) สามารถซื้อได้เฉพาะเพื่อการ "ซ่อมบำรุง" ครุภัณฑ์/สิ่งก่อสร้างเดิมให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน หรือเพื่อประกอบแปลงปลูก (เช่น บล็อกล้อมต้นไม้) โดย ไม่สามารถ ซื้อมาเพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างใหม่ได้ (เช่น สร้างห้องน้ำใหม่, โรงเก็บพัสดุใหม่)
- กรณีรายการครุภัณฑ์ เช่น ปั๊มน้ำ, มอเตอร์ หากระบุขอมาให้ตัดออกทั้งรายการ และหากมีวัสดุประกอบฐานวางปั๊มน้ำ (ท่อ, กาว, ซีเมนต์) ที่เกี่ยวเนื่อง ให้ตัดออกทั้งหมด

5) ลำดับความสำคัญของปัจจัยการผลิต: การบำรุงดินและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ให้พิจารณาใช้ชีวภัณฑ์ธรรมชาติ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ไตรโคเดอร์มา เป็นลำดับแรก หากจำเป็นต้องขอปุ๋ยเคมีต้องระบุเหตุผลความจำเป็นตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างชัดเจน

6) ความไม่ซ้ำซ้อน: รายการที่เสนอขอรับงบประมาณปี 2570 ต้องไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณที่เคยได้รับการสนับสนุนในปี 2568 และ 2569

แนวทางการพิจารณางบประมาณและสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร 0704/ว 37

5. เอกสารประกอบการยื่นคำขอจัดสรรงบประมาณ

เพื่อให้การพิจารณาคำขอจัดสรรงบประมาณมีความสมบูรณ์ ศพก. แต่ละกลุ่มต้องจัดเตรียมชุดเอกสารประกอบ ดังนี้

รายการเอกสารประกอบ	ศพก. เดิม (100 ศูนย์)	ศพก. ใหม่ (200 ศูนย์)	หมายเหตุ
1. แผนพัฒนา ศพก. ให้เป็น CSA (พ.ศ. 2570 – 2572) เอกสารแนบ 1	✓	✓	เจ้าของ ศพก. (เกษตรกรต้นแบบ) ร่วมกับคณะกรรมการ ศพก ระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้อง ร่วมวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนา ฯ
2. รายงานประเมินความคุ้มค่าการใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2569 (เอกสารแนบ 2)	✓	✓	แสดงผลผลิต, ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. แบบฟอร์มคำขอรับการจัดสรรงบประมาณ ปี 2570 (เอกสารแนบ 3)	✓	✓	ระบุรายการ วัสดุ และงบประมาณชัดเจน
4. เอกสารผลคะแนนการประเมินศักยภาพ ศพก. (>80%)	ไม่ต้องแนบ	✓	ผลการประเมินการจัดชั้น ศพก. เฉพาะ ศพก. ที่มีการเปลี่ยนแปลง ศพก. ใหม่
5. แบบสำรวจความพร้อมในการเป็น CSA (>3.0 คะแนน)	ไม่ต้องแนบ	✓	สำรวจโดย สสก. และ สนง.เกษตรจังหวัด

ทั้งนี้ รายชื่อ ศพก. ทั้ง 300 ศูนย์ ตามเอกสารแนบ 4

6. กรอบเวลาและปฏิทินการดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570)

กำหนดการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานโครงการ ศพก. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ดังนี้

ช่วงเวลาดำเนินงาน	ขั้นตอน / กิจกรรมสำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ตุลาคม – พฤศจิกายน 2569	• เกษตรกรต้นแบบและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันจัดทำ แผนพัฒนา ศพก. สู่ CSA (พ.ศ. 2570–2572) • ศพก. เดิมจัดทำรายงานประเมินความคุ้มค่าการใช้งบประมาณปี 2569 • จัดทำแบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณปี 2570	ศพก. / สนง.เกษตรอำเภอ
ภายใน 4 ธันวาคม 2569	• สำนักงานเกษตรอำเภอรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง ของเอกสารคำขอ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด	สนง.เกษตรอำเภอ
ภายใน 18 ธันวาคม 2569	• สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบความถูกต้องและรวบรวมคำขอจัดสรรงบประมาณ พร้อมเอกสารแนบส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail: doaeresearch20@gmail.com	สนง.เกษตรจังหวัด
เมษายน 2570	• กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรพิจารณากลั่นกรองคำขอ และเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรอนุมัติจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้พื้นที่เริ่มดำเนินกิจกรรม	กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร / กรมส่งเสริมการเกษตร

****